ÅTERTAG

Ramverk för datadrivet samhällsekonomiskt effektivt återtag av eftersatt järnvägsunderhåll

Peter Torstensson VTI, Statens väg- och transportforskningsinstitut

Nyttor och effekter

- Datadriven definition av eftersatt underhåll baserad på ekonomisk livslängd som möjliggör jämförbara bedömningar över tid
- Stärkt transparens i prioriteringar genom tydligare koppling mellan inriktnings-, underhållsplanering och faktiskt tillstånd
- Stöd vid transportinfrastrukturförvaltares prioriteringar och anslagsäskanden
- Ökad överflyttning av transporter till hållbara transportslag och stärkt bidrag till nationella klimatmål

Leveranser

Slutrapport våren 2027

- Förslag på ny definition av underhållsskuld/eftersatt underhåll baserad på ekonomisk livslängd och samhällsekonomisk effektivitet
- Ramverk för uppföljning av hur det eftersatta underhållet utvecklas över tid inklusive specificerat databehov

Seminarium oktober 2026

- Nordisk utblick i seminarium med Trafikverket, Bane NOR och FTIA

Innovationsstatus

Status

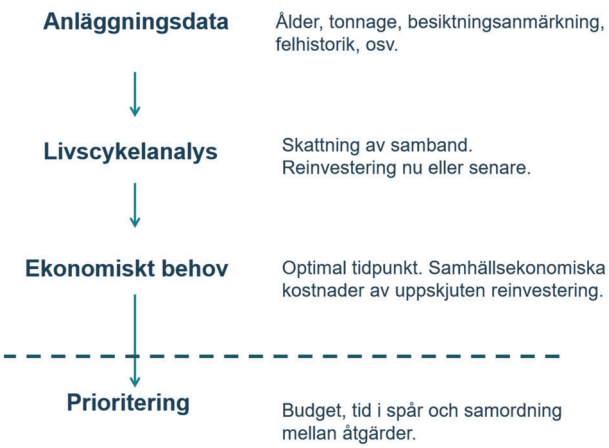
- Nuvarande metodik för bedömning av eftersatt underhåll kartlagd. Första koncept för definition av underhållsskuld framtaget och tillämpat för spårväxlar. Nordisk utblick har genomförts

Viktiga insikter

- Betydande skillnader mellan anläggningstyper kräver ett flexibelt och datadrivet ramverk

Hinder

- Behov av ett perspektivskifte från teknisk till ekonomisk livslängd, liksom förståelsen av vad eftersatt underhåll innebär

Vidareutveckling och implementering

1. Presentation av ett nytt ramverk för bedömning av eftersatt underhåll
2. Demonstration av ramverkets tillämpbarhet för olika anläggningstyper
3. Anpassning av ramverk till Trafikverkets befintliga arbetssätt och processer
4. Implementering i Trafikverkets praktiska beslutsfattande
5. Uppskalning till fler spårinfrastrukturförvaltare
6. Kunskapsöverföring till andra transportinfrastrukturer

Målbild 2040

- Samordnad 12-årig inriktningsplanering och 4-årig underhållsplanering ger bättre underlag för anslagsäskanden
- Underhåll prioriteras utifrån tillståndsdata för största samhällsekonomiska nytta och minsta möjliga livscykelkostnad
- Ramverket har drivit ett perspektivskifte från tekniskt till samhällsekonomiskt motiverat underhåll
- Arbetssättet har spridits till andra transportinfrastrukturförvaltare nationellt och internationellt
- Ökad tillförlitlighet i infrastrukturen har stärkt hållbara transporter och bidragit till klimatmåluppfyllelse

Aktörskonstellation

vti TRAFIKVERKET

Med stöd från VINNOVA Sveriges innovationsmyndighet, Energimyndigheten, FORMAS, Strategiska innovationsprogram

Infra Sweden